

Narodni Socijalist

Uredništvo je v „Narodnem domu“, I. nadstropje.
Upravljalstvo na Marijinem trgu št. 8. — Telefon št. 44.

Dopisi naj se frankirajo. — Rokopisi so ne vračajo.

Izhaja vsako soboto.

„Narodni Socijalist“ velja v Ljubljani in po pošti:
celo leto naprej . . . K 16.— četrt leta K 4.—
pol leta K 8.— en mesec K 1:50

Oglase se računa po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok
ter 45 mm širok prostor za enkrat 40 v, za večkrat popust.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Začasna ustava.

III.

(Poskus načrta.)

Katera bodijo glavna načela naše ustave? Predvsem, kakor smo že izvajali, da naj ima kralj v rokah le tiste posle, s katerimi se dokumentira narodna in državna enotnost, katerih poslov pa ne more proti narodovi volji vršiti. Nikakor pa ne morejo biti kraljevska prerogativa posli, kojih izvrševanje bi utegnulo kazati na utesnevanje demokracije.

Pri razmerah, kakoršne vladajo pri nas, ne pride nikdar do angleškega sistema dveh strank, po katerem je ministrstvo redno izbor najboljših moževine in ima vodstvo zbornice in vso zakonodajno inicijativo v svojih rokah. Pri nas tega ne bo. In parlamentne večine bodo vsikdar vedno le slučajne, ki bodo tej okolnosti primerno tudi vedno ravnale in delale, če se ne ustvari sistema brzd in protiteži. V to svrhu bo treba izrabiti principe neposredne demokracije, posebno vseh njenih modernih form, namreč referenda in inicijative. Tak je osnutek češke, ki zasluži, da se v tej točki nanj ozremo.

Češki ustavi, kakor je zamišljena, služi za brzdo in protitež proti demokraciji izrabljajočim večinam, institucija posvetovalnega zbora, ki je nekak torzo druge zbornice poleg pravega narodnega predstavništva. V soglasju s predlogi v literaturi bo posvetovalna zbornica sestojala iz predsednikov najvišjih sodišč in njihovih namestnikov, rektorjev in dekanov visokih šol, zastopnikov kmetijskih, trgovskih, obrtnih in delavskih svetov ter odvetniških, zdravniških in inženirskih komor. V tem vidimo sistem, ki gre za tem, da pride pri legislativi do besede strokovnjaštvo, ki ga današnji demokratični parlamenti močno pogrešajo. Parlament — tisti je boljši za poslanca in bolj spoštovan, ki več, glasnejše in daljše govori. Potem so največkrat tudi zakoni. Da se to prepreeči, v kolikor se da, zato je tu posvetovalni zbor, nekako druga zbornica, ki ima za nalogo, da v gotovem

roku izreče soglasje z osnovo poslanske zbornice, ali pa da nasvet za gotove izpremembe. Če zbornica nasvet le deloma sprejme, je zborova naloga, da se o osnovi ponovno posvetuje in sklepa. Če nasvetuje zbornici izpremembe, ki jih ta ne odobri, tedaj v češki ustavi predloži prezident osnovo zbornice in predlagane izpremembe volilec (plebiscit). Pri nas bi bilo to zadnje težko izvedljivo, zato bi se v takem slučaju zahtevalo kvalificirano večino v poslanski zbornici (kakor je to v Ameriki, če prezident odreče zakonu sankcijo) in bi ne to ne bilo treba soglasja posvetovalnega zbora.

Nekako podobno nalogo naj bi vršil po naši ustavi državni svet, ki bi štel 30 članov, ki bi imeli 13 različnih težkih in važnih poslov: reči 30 mož trinaest najrazličnejših nalog legislativnega, judicijalnega in administrativnega značaja. Ti možje bi tega ne mogli zmagati in bi se vdali v voljo božjo in ne delali sploh nič in je tak državen svet s takšnim delokrogom nepotreben za državo in njene blaginje. Da bi pa mogel vršiti važno nalogo brzd in protiteži proti izrodkom, ki nujno sledijo demokraciji, nato še misliti ni.

To je le par najvažnejših vprašanj naše ustave.

Samo ob sebi umljivo je, da so vse te vrstice bile le opazke, kajti obširnejše se v dnevnem časopisju pisati ne more. Dnevno časopisje ima le nalogo opozoriti na to, da so nedostatk tu, da se jim eventualno odpomore.

Posebne razmotrivanja bi zaslužilo še vprašanje „proračun, zbornica, in vlada“, tudi ena važnih brzd.

Tudi se nam zdijo vakantnosti prestola prenevarne, ker premalo vpoštevajo slabo človeško naravo. Z eno besedo: velikih izprememb in popravkov ter novega sistema je treba.

Organizirajte se v N. S. Z.!

V organizaciji je moč!

Za ljudsko izobrazbo!

Razpis nagrad.

Okrajna bolniška blagajna ljubljanska razpisuje iz sklada za podpiranje akcij, ki služijo neposredno povzdigi ljudskega zdravstva, ustanovljenega 1. 1917, troje priznanih nagrad po 300 K, 200 K in 150 K za za najboljše poljudne spise

1. o higijeni delavskih stanovanj,
2. o negi človeškega telesa in
3. o alkoholizmu, njegovem škodljivem vplivu na posameznika, na njegovo družino in človeško družbo sploh.

Vsak spis mora obsegati eno tiskovno polo (16 brošurnih strani male oblike).

Razprava o delavskih stanovanjih naj obdeluje, kakšno bodi stanovanje, četudi skromno, kako in kdaj naj se snaži, zračni itd.; dalje kakšno bodi pohištvo in druga oprava, da bo stanovanje služilo svojemu namenu. Preproge, tapete, zastori, cvetlice, in drugo zelenje, ali so potrebni in s stališča higijene priporočljivi? Omeniti je tudi slike in druge stenske in sobne okraske.

Spis o negi človeškega telesa naj obravnava, kakša bodi obleka, perilo, hrana. Ali je vsejedno, kakšne barve je perilo, in ali je takozvano Jagrovo perilo priporočljivo? Važni za ohranitev zdravja so dalje telovadba, izprehodi, izleti, turistika. K negi telesa spadajo tudi nega in čistost ust, zob, las, nohtov, nog itd. itd. Kdaj naj hodimo k počitku, kdaj vstajamo itd.

Spis o alkoholizmu obsegaj v glavnem: moralni, fizični in gmotni vpliv alkoholizma na pivca, njegove svojce in okolico, na celokupni narod. Ali so javne točilnice opojnih pijač absolutno potrebne? S čim bi se jih dalo nadomestiti? Društva, čitalnice, klubi, zabave, veselice, plesne šole, koncerti pri pogrjenih mizah itd. Kdaj začne človek piti in zakaj? Kaj žene delavca z doma v gostilno? Društva, ki pospešujejo alkoholizem itd. itd.

Tu so podane le glavne smernice, v katerih naj se gibljejo spisi; piscem pa je dano na prosto, da obravnava posamezne predmete tako, kakor se jim zdi, da bodo tvarino najbolj obdelali. Spisi morajo biti izvirna, sa-

mostojna dela; prevodi ali celo prepisi niso dovoljeni.

Piše naj se le na eno stran papirja, ker se bo nagrajena dela po možnosti objavilo v tisku. Pod spisom pisec ne sme navesti svoje pravo ime, marveč šifro, t. j. kako izmišljeno ime (pseudonim). Pravo ime z natančnim naslovom naj se napiše na poseben listič, ki ga je dati v posebno kuverto, označeno s pisateljevo šifro. To kuverto je zalepljeno s spisom vred dati v drugo večjo kuverto z naslovom: Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani. Na vrhnjem robu kuverte je napisati: „Konkurenčni spis“. Zadnji dan, ko morajo biti vsi spisi v rokah blagajne, je 30. november 1919.

Vse pošiljatve bo odprla posebna komisija, sestojeca iz zdravnikov, pisateljev in zastopnikov blagajne. Priložene kuverte s pravimi naslovi pošiljatelj oz. piscev se bodo odprle še-le po ocenitvi spisov.

Poleg razpisane priznalne nagrade izplača blagajna vsakemu nagrajencu še poseben pisateljski honorar, kakor ga plačuje Slovenska Matica za znanstvene spise. Nagrade

Politične vesti.

Kriza v deželni vladi. V vladni seji dne 8. t. m. sta podpredsednik dr. Zerjav in poverjenik za pravosodstvo dr. Ravnihar vsled znanih strankarskih bojov s strani SLS. predlagala demisijo celokupne deželne vlade. Demisija je bila od zastopnikov SLS., ki imajo v vladi večino, odklonjena.

Rumunija priznala naše kraljestvo. Rumunska vlada je priznala kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev. To priznanje s strani Rumunije je za nas velike važnosti. Znano je, da so gotovi ljudje računali na najostrejši odpor Rumunije proti naši državi radi obmejnih vprašanj. Francosko časopisje je še nedavno poročalo, da je neprijetno naše države s strani Rumunije v tesni zvezi z italijansko politiko. Rumunski narod je s tem pokazal, da razume važnost skupnih interesov Jugoslavije in Rumunije. Italijanska politika pa je doživela nov poraz.

Vprašanje Celovca. Z ozirom na razne neutemeljene vesti poročajo iz Belgrada, da ostanejo jugoslovanske čete tako dolgo v Celovcu, dokler bodo imeli Italijani zasedeno železniško progo Beljak—Št. Vid. Pripadnost Celovca k Jugoslaviji ali Nemški Avstriji je še negotova.

Terorizem socijalnih demokratov. V zagrebški tobačni tovarni so delavke socijalno demokratične organizacije lani napadle in vrgle na cesto 16 delavk, ki niso hotele biti včlanjene pri internajionali. Pozueje je moralo ravnateljstvo tovarne te delavke zopet sprejeti v službo, toda rdeče socijalistinj jih neprestano napadajo in jim grozijo z nasiljem. Zadevo ima sedaj v rokah minister za socijalno skrb. Tako delajo socijalni demokrati povsod.

Protihrvatskim komunistom. V Novem Sadu se je vršil kongres hrvatskih komunistov, kateremu sta prisostvovala tudi Korač in Bukšek. Udeleženci so se izjavili proti komunistom, ki so jih ostro obsodili. Bukšek je med drugim rekel: S komunisti je treba prekiniti vsako zvezo, ker mislijo eno,

govorijo drugo in delajo tretje. Komunistična sabotaža države ne bi bila revolucija, ki bi koristila delavstvu, ampak anarhija, ki bi upropastila delavski razred. Veliko ogorčenje je nastalo, ko je sodrug Knežević povedal, da je eden najuglednejših hrvatskih komunistov izjavil, da je treba storiti vse za revolucijo, če pri tem propade tudi ves jugoslovanski narod. Zmerni socijalni demokrati so izstopili vsi iz komunistične stranke.

Novo čehoslovaško ministrstvo. Člani nove vlade so sledeči: minist. predsednik Tusar, notranji minister Svehla, zunanji minister dr. Beneš, finančni minister Horaček, (agrarec), trgovinski minister Heidler, (narodni socijalist), poljedelski minister za prehrano Houdek (Slovak), železniški minister Stříbrny (narodni socijalist), poljedelski minister Pražek (agrarec), minister za zdravstvo in zastopnik Slovaške dr. Šrobar, minister za socijalno skrb Winter (socijalni demokrat), minister za pravosodstvo Vesely, (narodni socijalist), naučni minister Haberman (socijalni demokrat), minister za narodno brambo Klofač (narodni socijalist) in minister za pošto in brzojav Stanek (agrarec).

Čehoslovaški državni primanjkljaj znaša 4588 milijonov kron.

Veteran angleškega socijalizma o boljševizmu. F. N. Hyndman, osebni prijatelj Karla Marksa, najstarejši vodja angleških socijalistov se je izrazil o boljševizmu: „Boljševizem je pravi anarhizem. Kakor je bilo treba pobijati anarhizem, tako je treba zatirati boljševizem z vsemi političnimi in gospodarskimi sredstvi. Če bodo socijalisti na straži, se boljševizem nikakor ne bo mogel razviti. Mislim, da se boljševizem približuje tako v Rusiji kakor drugod končni likvidaciji.“

Boljševiška svoboda. Budimpeštansko vojno sodišče boljševiške vlade je izreklo obsodbo nad osebami, ki so bile obtožene radi protirevolucije. Od 404 obtožencev jih je bilo 11 obsodjenih na smrt z ustreljenjem, 6 na do-

in honorar se bodo izplačali pred Božičem 1919. Imena nagrajencev se bodo objavila.

Tekmovalci lahko spišejo razprave o dveh ali vseh predmetih. Posameznik more dobiti le eno nagrado, četudi bi bila dva ali vsi njegovi spisi odobreni. Blagajna si pridržuje lastninsko pravico do vseh doposlanih jej spisov, ki jih sme objaviti v celoti ali pa v izvlečku. Za v celoti objavljeni nenagrajene spise se plača navaden pisateljski honorar.

Tekme se morejo vdeležiti delavci in delavke slovenske narodnosti katerekoli stroke in ne glede na to, če so člani blagajne ali ne. Izključeni so pisatelji in žurnalisti po poklicu, učenci in dijaki vseh šol, javni uradniki, blagajniški nameščenci ter osebe, ki so dovršili več kakor drugi razred srednje ali tej enake šole.

Na manjše slovniške napake in stilistične hibe se ne bo oziralo; merodajna za priznanje nagrade bo le vsebinska vrednost spisa, tehnika njegove sestave in način pripovedovanja.

Ker ima razpis namen, da vzbudi zanimanje za ljudsko zdravstvo in

smrtno ječo in mnogo na 15 letno težko ječo. Oproščenih je bilo samo 76 obtožencev. Tako umevajo boljševiki politično in socialno svobodo!

Komunisti na Angleškem. „Socialistična federacija angleških delavcev“ je sklenila, da se imenuje zanaprej „Komunistična stranka“ in bo stopila v stik z ruskimi boljševiki. Na konferenci je bila sprejeta resolucija, v kateri izjavljajo, da so solidarni z resolucijo komunističnega delavstva v Rusiji, na Madžarskem in v Nemčiji ter da je njihov cilj pripravljati na Angleškem socialni revolucijo! Stranka zahteva odpravo sedanjega parlamenta in uvedbo delavskih svetov po ruskem načinu. Stranka bo pristopila k takozvani tretji komunistični internacijoni.

Dunajski komunisti so imeli 6. in 7. t. m. na Dunaju državno konferenco zaupnikov vseh svojih organizacij v Nemško Avstriji. Na konferenci so bile določene nove smernice komunistične taktike.

Ententa proti madžarskim boljševikom. Mirovna konferenca bo izdala razglas, da se bodo Anglija, Francija, Amerika in Italija odločile za resen korak proti madžarski komunistični vladi. Najprej bodo pozvali budimpeštansko vlado, naj prostovoljno odstopi, če bi Bela Kun tega ne storil in hotel svoje stališče braniti z oboroženo silo, bo ententa segla po vojaški pomoči in pozvala Rumunijo, da marsira proti Budimpešti. Rumunska armada šteje po zanesljivih sporočilih 700.000 mož.

Politične in gospodarske razmere v Italiji so zelo žalostne. Disciplina v italijanski armadi je popustila. Državne finance so pred bankerotom. Ljudstvo je vznemirjeno in nezadovoljno. Industrija počiva. V Italiji ni prenoga, ne konj, ne lesnega gradiva. Italijanska gospodarska politika je ravno tako pred polomom, kakor politična.

Mac Donald o italijanskih socialistih. Vodja angleških socialistov Mac Donald je na povratku iz Italije izjavil švicarskim časnikarjem, da je socialistična stranka v Italiji zelo močna. Delavstvo se je začelo posluževati radikalnih sredstev vsled zadržanja mirovne konference, ki noče priznati načela samoodločbe narodov. Mac Donald meni, da je Italija danes zrela za revolucijo.

Demobilizacija v Italiji in naše meje. V Rimu dementirajo časniške vesti o odpustu sedmih letnikov italijanske armade. Demobilizacija v Italiji se bo izvršila še le po končnoveljavni rešitvi naših mej proti Italiji.

Italijani napadli Francoze. Na Reki so italijanski vojaki napadli francoske in jih pretepli.

Veliki nemiri so se vršili minule dni skoraj po vsej Italiji. Vzrok nemirov je vedno večje pomanjkanje živil in neznosna draginja. Lačno ljudstvo je udrla v trgovine in uničilo vse. Trgovci so zaprli trgovine, delavci pa so proglasili generalni štrajk v znak protesta proti draginji. Gospodarske razmere v Italiji so vedno slabše.

predmetno literaturo v najširših plasteh slovenskega naroda je želeli, da prime kar največ delavk in delavcev za pero in se vdeležijo tekme. V osvoboditvi spomina in ojačenju duha se priporoča, da vsakdo prej preštudira zadevno literaturo, če mu je na razpolago. Časa je pol leta! Nihče, ki misli, da bo opravil dobro, naj se ne straši: prime naj za pero, pa če mu je roka še tako okorna.

Blagajna ima namen, če bo uspeh dovoljen, akcijo nadaljevati in jo razširiti tudi na razpise nagrad za poljudna dela strokovnjakov; skušala bo po svojih močeh še na drug način pozanimati slovenskega delavca za najbolj važno panogo našega življenja: za zdravstvo in s tem povdigniti splošno izobrazbo slovenskega naroda.

Društva in vsi, ki pridejo z delavci v dotiko, se naprošajo, da opozore svoje člane in delavce na ta razpis. Prosi se tudi za predloge in navsvete k začetni akciji, ki naj se pošljejo na naslov: Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Vsi listi, ki smatrajo akcijo za dobro, se prosijo za ponatisk tega članka.

Demonstrativna stavka v Italiji. Vodilni svet italijanske delavske zveze je sklenil, da se izvede 20. julija 48 urna stavka v celi Italiji.

Križa med Francijo in Italijo. Iz Pariza poročajo, da je diplomatska napetost med Francijo in Italijo zelo resna. Tittoni je pred svojim odpotovanjem iz Pariza izjavil svetu petorice, da je ureditev reškega vprašanja po želji Italije brezpogojno in nujno potrebna, sicer je nevarnost križe med Francijo in Italijo neizogibna.

Poljska republika. — Komisija poljske narodne skupščine za ustavo se je izrekla za republikansko državno obliko. Novi državi bo ime Poljska republika.

Boji med Poljaki in Ukrajinci v vzhodni Galiciji so vedno bolj krvavi in je malo upanja na prijateljski sporazum.

Stavkarsko gibanje v Nemčiji se še vedno nadaljuje. Pogajanja o morebitnem železniškem prometu so popolnoma zastala. Promet na berlinskih okrožnih železnicah, kakor tudi na mestni železnici je ustavljen. Ponekod so stavkujoči poškodovali železniške naprave.

Vijem II. pride pred sodišče v Londonu, ki bo sodilo o krivdi in o kriveh svetovne vojne.

Kontreadmiral Reuter pride pred vojno sodišče. Kontreadmiral Reuter, ki je zapovedal potopitev interniranega nemškega vojnega brodivja, pride pred vojno sodišče, ker se je pregrešil proti določilom premirja.

167 oseb, ki so udeležene pri grozodejstvih svetovne vojne, morata izročiti Nemčija in Avstrija ententi. Med njimi sta tudi bivši nemški državni tajnik za finance dr. Helfferich in avstr. maršal Konrad v. Hötzendorf.

Glas iz groba. Pod tem naslovom priobčuje „Vorwärts“ v francoskem in nemškem jeziku zbirko govorov znamenitega francoskega socialista Jauresa. Iz teh govorov hoče „Vorwärts“ dokazati, da Nemčija ni zakrivila vojne.

Ratifikacija mirovne pogodbe. Odbor nemških držav v Berlinu je pritrdil ratifikaciji mirovne pogodbe. Kakor znano, se bo po ratifikaciji opustila blokada Nemčije.

Nove zastave nemške države. Narodna skupščina v Weimarju je z večino glasov odločila, da je državna zastava črna—rdeča—rumena, trgovska pa črna—belo—rdeča s črno—rdečo—rumeno kokardo v gornjem notranjem kotu.

Kdaj pride pravi mir? Mir z Nemčijo je sklenjen, toda kje je mir z Nemško Avstrijo in Turčijo? Osem mesecev je že preteklo po sklenjenem premirju, mirovna konferenca pa je začela komaj pogajanja z Nemško Avstrijo. O Madžarski in Bolgarski se sploh še ni začelo razpravljati. Rusija je v bojih z boljševiki, Finlandija se bori proti Rusiji, Poljska proti Ukrajini itd. In naše meje? Kdo ve, kdaj pride pravi, veliki mir!

Petrolejski delavci v Rumuniji so stopili v stavko. Zahtevajo zvišanje mezd.

Stavka v Amsterdamu. 100.000 rudarskih delavcev v Amsterdamu je začelo štrajk, da se takoj odpokličejo angleške čete iz Rusije in da se izpuščijo vsi politični obsojenci.

Anarhistična organizacija v Ameriki. V Newyorku so odkrili veliko anarhistično organizacijo, ki je imela predvsem nalogo, da vrže sedanjo vlado. Organizacija je bila v trajnem stiku z rusko boljševiško vlado. Amerika je dovolila kredit od 10 milijonov, da se zatre ta organizacija. Več anarhistov je že zaprtih.

Revolucija v republiki Peru. Iz Lime se poroča, da je tam izbruhnila revolucija. Uporniki so zaprli predsednika republike in vso vlado.

Komisija za zrakoplovstvo, ki je podrejena mirovni konferenci, je končala svoje delo s tem, da je izdelala pogodbo za mednarodno zrakoplovstvo. Interese manjših držav je po določilu vrhovnega sveta zaveznikov zastopalo v komisiji tudi kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Turki rogovilijo z orožjem. Iz wale Azije prihajajo vesti, da kora zelo dobro oborožena turška ar-

mada 40.000 mož pod poveljstvom Enver paše proti Grkom. Turki so oboroženi večidel z nemškim orožjem in municijo, kolikor so jo pustili Nemci na Turškem.

Turki proti kristjanom. V Mali Aziji so začeli Turki na vse mogoče načine preganjati kristjane. Več kristjanov so masakrirali.

Socialna politika.

Delavska borza v Belgradu. Ministrstvo za socialno skrb je otvorilo v Belgradu začasni urad delavske borze. Ta urad ima nalogo, da zbira podatke o iskanju in ponujanju delavskih moči in da posreduje urad med delodajalci in delavci.

Ureditev učiteljskih plač. Učiteljsko vprašanje se je z ozirom na plače uredilo tako: Učitelji in učiteljice bodo državni uradniki. Začetna plača učiteljic znaša letnih 2400 dinarjev. Nato sledi devet perijodičnih povišanj. Prvih osem je 300, zadnje pa 200 dinarjev. Zadnja učiteljska plača bo znašala 5500 dinarjev. Ta zakon velja za učiteljstvo v celem kraljestvu.

Sramota za demokratično dobo. Razni demokratični in nedemokratični časopisi so prinesli vest, da ženske v naši državi ne bodo sprejete v državno službo. Če je to res, potem naša vlada nima niti pojma o zahtevah moderne demokratične dobe, v kateri živimo. Ves kulturni svet in celo najkonzervativnejši elementi, takozvani krščanski socialisti priznavajo gotovo ravnopravnost ženske z moškim, pri nas pa se dela na tem, da se odtegne ženski, če je še tako zmožna, vsaka priložnost do javnega dela za dobrobit države. Če se to uresniči, tedaj bo to dejstvo, ki bo pričalo pred kulturnim svetom o naši socialni nezrelosti. V nobeni moderni demokratični državi ni ženska več zastopljena za moškim. Edino v Turčiji je ženska sužnja v vsakem oziru. Prepričani smo, da se bodo „demokratični“ gospodje pri osrednji vladi dobro premislili, predno izdajo kako tako naredbo, ki bi ponižala jugoslovanske državljane ženskega spola.

Za podporanje oseb, ki so vsled vojne in njenih posledic brez vsakih sredstev, se je dovolil poverjeništvu za socialno skrb v Ljubljani primeren kredit.

Za goriške begunce. Deželna vlada je sklenila, da se znesek K 10.541-10, katerega je nabralo okr. glavarstvo v Litiji kot prostovoljna darila za takratni „soški zaklad“, porabi za podpiranje goriških beguncev.

Beguncem. Tisti begunci, ki nimajo ne doma v svoji pravi domovini ne tukaj nikakega imetja, zlasti dela nezmožne sirote brez staršev, ubožne udove in njih otroci ter pohabljeni, stanujoči v Ljubljani ali v okolici, naj se takoj zgledajo v Ljubljani, Ljudski dom, soba št. 25 in prinesejo seboj potrdila ubožnosti, da se jim takoj pomaga. Oni, ki bivajo drugod v Sloveniji naj se takoj prijavijo pisмено. Begunski sosvet v Ljubljani.

Zasebno uradništvo Slovenije.

V nedeljo, dne 29. m. m. se je vršil v Mestnem domu v Ljubljani izredni občni zbor „Društva zasebnih uradnikov in uradnic na slovenskem ozemlju“. Zborovanje je vodil predsednik Ivan Hiter. Iz poročil posnemamo: Razvoj organizacije zasebnega uradništva je na Kranjskem prav zadovoljiv, na Slovenskem Štajerskem pa neugoden. Krivda leži na odboru krajevne skupine v Celju, ki je prevzel nalogo, da organizira zasebno uradništvo na vsem Slovenskem Štajerskem, ki pa prav nič ne deluje. Osrednji odbor je vsled tega sklenil, da se odbor krajevne skupine v Celju razpusti, skliče občni zbor krajevne skupine in izvoli nov odbor. — Od zadnjega občnega zbora je bila organizacija precej gibljiva. Šlo je za zvišanje službenih prejemkov raznim skupinam. Najpovolnejši uspeh je v tem dosegla sku-

pina uradništva denarnih zavodov. To ima pripisati svojemu solidarnemu in odločnemu nastopu ter smotrenemu delu, s katerim zasleduje uresničenje svojih zahtev za bodoče. — Občinski svet ljubljanski je s svojim sklepom z dne 14. marca t. l., s katerim je proglasil uradništvo Mestne hranilnice ljubljanske za mestne uslužbenice sicer zadal celokupnemu hranilničnemu uradništvu — ker tudi drugod skušajo sedaj posnemati Mestno hranilnico ljubljansko — hud udarec, ki pa ne bode ostal trajen, ker so nagibi, ki so občinski svet ljubljanski privedli do tega sklepa, docela neutemeljeni, nestvarni in ker morejo posledice takega sklepa škodovati ne samo uradništvu, ampak tudi zavodu in mestni občini. — Skupina uradništva zavarovalnic v svojih zahtevah ni imela posebne sreče. Povod tiči v tem, ker leže centrale tukajšnjih zavarovalnih zastopov izven Jugoslavije in se je moglo naše uradništvo z zastopniki central pogajati le posredno po nemškem uradniškem društvu, do čim je ugodno rešitev pri banki Slaviji ovirala prememba lastnika. Tudi bi se moralo uradništvu te stroke priporočati več vzajemnosti. — Skupina uradništva industrije, obrti in trgovine se je z vso vnemo oprijela statističnega dela, da si potom zakonske odredbe izposluje izboljšanje svojega položaja. — Skupina uradništva premogovnikov Trbovlje, Ilirskun, Zagorje in Kočevje čaka še vedno nestrpno rešitve svojih že meseca marca predloženih zahtev. Zadeva se nerazumljivo zavlačuje po raznih pisarnah. Ugoditvi nasprotujeta vlada in družba. Dokazano pa je, da poduradnik kot najboljši delavec, na katerem teži breme vse odgovornosti, v mnogih primerih ne dobiva onih prejemkov kakor delavec, poleg tega pa mora svoja živila v delavskem konsumu plačevati veliko dražje nego delavec. — Popolnoma nedelavna je skupina odvetniških in notarskih nastavljencev v Ljubljani, dasi bi bilo ravno tej skupini potrebno prav mnogo smotrenega dela v izboljšanje svojega položaja. (Vodkinja pisarne nekega odvetnika z 18 službenimi leti pri istem šefu ima mesečnih prejemkov K 180). — Razvoj in obseg organizacije je zahteval premembo pravil, namesto katerih se uvede v smislu naredbe pokrajinske vlade za Slovenijo pravilnik. Po tem dobe posamezne krajevne in strokovne skupine več prostosti v svojem delovanju. Radi krajše označbe se društvo za naprej imenuje; „Društvo zasebnega uradništva (DZU) na slovenskem ozemlju.“ Pristop k društvu imajo kot člani tudi sorodna društva, ki zasledujejo iste cilje. — Sprejel se je nadalje pravilnik glede podpor, ki jih bode društvo delilo svojim članom ob a) boleznih, b) brezposelnosti, c) preselitvi v oddaljene kraje in d) smrti. Pravilnik stopi v veljavo 1. oktobra t. l. Pravico do podpor ima vsak član, oziroma, ki je plačal 12 mesečnih prispevkov v podporni sklad. Podpora ob boleznih in posmrtnina se zvišuje z dolgotrajno članstvom. Podpornina se bode pobirala obenem s članarino, ki se za 50% za vsak razred zviša. Članom naj bo lažje na tem, da se društvo gnotno čimprej in kakor najbolje utrdi, da bode moglo svojim članom v kratkem še izdatneje pomagati. — Končno so se sprejele resolucije, s katerimi zasebno uradništvo zahteva: čimprejšnjo uvedbo splošnega ljudskega zavarovanja — starostno in invalidetno zavarovanje — ter preskrbo vdov in sirot, znižanje cen življenskim potrebščinam z odprtjem mej, odpravo carine in preprečenjem veriženja, ter prodajo mesa v Ljudski mesnici tudi zasebnemu uradništvu za isto ceno kot javnim nastavljenem.

Tedenske vesti.

— **Umrli** je v Mogojnici v Savinjski dolini časnikar Andrej Munič. Pokojni je bil zelo delaven in vesten časnikar. Med vojno je bil vsled svojega jugoslovanskega prepričanja obsojen na štiri in pol leta težke ječe, iz katere ga je rešila amnestija. Zadnje čase je vedno bolj bolehal na posledicah težke bolezni, ki si jo je nakopal

v avstrijskih ječah. Bodi mu blag spomin!

Zveza jugoslovanskih železničarjev, podružnica Ljubljana II. opozarja tovariše odbornike, da se bodo redne tedenske seje vršile vsak ponedeljek ob 19. uri v društvenem prostoru, Kolodvorska ulica, številka 29. Vhod skozi gostilno ali kuhinjo. V služaju, da bi bil v ponedeljek praznik, se vrši seja v torek.

Železničarska konferenca. V Beogradu se je vršila te dni železničarska konferenca, katere so se udeležili zastopniki železniških uprav iz Ljubljane in Zagreba ter ravnatelj južnih železnic na Dunaju. Posvetovali so se o povišanju tarifa za simplonski orientni-ekspresni vlak. Na željo Francoske se je razpravljalo tudi o direktnem tarifu za blago preko Švice in Italije.

Slovensko zidarsko in tesarsko društvo v Ljubljani sklene za 13. julija shod vsega stavbinskega delavstva, ki se vrši ob 9. uri zjutraj na I. mestni šoli (Ledini). Na shodu poroča tov. Merljak in zastopnik NSZ o položaju stavbinskega delavstva. Vsi na shod!

Mezdno gibanje. Mariborsko stavbinsko delavstvo je v mezdnem gibanju. Delavci te stroke naj ne potujejo v Maribor, dokler ni gibanje končano.

344 konj zaplenjenih. Na mariborskem tovornem kolodvoru so naše oblasti zaplenile 344 konj, ki so bili namenjeni iz Hrvaške za Nemško Avstrijo.

Boljševiške grozote v Budimpešti. Cene živil v Budimpešti so tako visoke, da ni mogoče živeti. Ljudje zapuščajo v velikem številu mesto. Rdeča garda vlada z nasiljem. Vse ječe so polne. Za najmanjši pregrešek proti boljševiškim nazorom sledijo težke kazni od 3 do 5 let. Inteligenca je skoraj vsa zaprta.

Korupcijska aferav Sarajevu. Po zadnji aferi z dobavo sladkorja je prišla nova, z izvozom lesa v Italijo. V to afero je zapletenih več vojnih dobičkarjev, od katerih je eden zaslužil devet milijonov kron, njegov sin pa z izvozom piva v Beograd en milijon kron.

30 milijonov so poneverili ugledni Dubrovčani, katerim jih je izročila ob prevratu avstrijska oblast, a jih niso izročili našim oblastem. Več je že zaprtih.

Aretacija Šušteršičevega pristaša. Na Vrhniki so aretirali tamkajšnjega župana Tršarja in občinskega tajnika Seliškara. Oblast je prišla na sled velikim nerednostim. Tršan je bil znan Šušteršičev pristaš.

Šolstvo. V naši državi bo treba postaviti 8000 šol in namestiti 10.000 učiteljev. Vlada je v ta namen dovolila desetmilijonski kredit.

Taksa na igralne karte je določena po 5 dinarjev za vsako vrsto. Ta naredba velja tako za karte, ki se uvažajo, kakor tudi za one, ki so že v trgovini.

Soli in vžgalice nimajo v Srbiji. To pomanjkanje zlorablajo gotovi trgovski in netrgovski elementi v sramotne spekulacije in prodajajo v Srbijo vžgalice po strašnih cenah. Čudno, da vlada ne stopi na prste tem sesalcem in verižnikom.

V jugoslovansko armado je bilo do sedaj sprejetih 1629 oficirjev in sicer 1516 pri armadi in 113 pri mornarici.

Zvišanje cen premoga. Premogovniku v Hrastovcu pri Poljčanah je vlada dovolila zvišanje prodajnih cen premoga: za kovaški premog na 11 K za q, za tovarniški zdrob na 8 kron za q. Za dovoz od premogovnika do železniške postaje v Poljčanah se dovoli premogovniku zaračunati po 3 K za 100 kg.

Podkovska šola. S 1. t. m. je prevzela država v svojo oskrbo podkovsko šolo slovenske kmetijske družbe v Ljubljani.

Železniška zveza Gdanskotršt. Ententna komisija v Bruselju je odobrila železniško zvezo Gdanskotršt, ki so jo predložili jugoslovanski odposlanci.

V zrakoplovu iz Evrope v Ameriko. Anglež Scott je preplaval v zrakoplovu dolgo pot iz Škotske v Ameriko, t. j. 11.000 km. Zrakoplov je 153 m dolg, 24 m širok in vsebuje 54.000 kubičnih metrov vodika v 19 balonih. Ima pet motorjev. V njem je prostora za 30 oseb.

Vsi zadovoljni, samo žena ne! V Grobniku nad Reko se je zaročil italijanski vojak z neko tamkajšnjo deklico. Poroka bi se imela vršiti v najkrajšem času. Vojak je odšel domov v Italijo, da si preskrbi rojstni list in drugo, kar je potrebno za poroko. Ko je prišel domov, je pisal svoji zaročenki, da so njegovi starši popolnoma zadovoljni z njegovo ženitvijo, samo njegova — žena ne! Tako varajo italijanski vojaki naša dekleta v zasedenem ozemlju!

Cel vagon bankovcev zaplenjen. V Dunajskem Novemestu so železniški uradniki opazili vagon, ki se jim je zdel sumljiv, in so prosili francosko poveljništvo, da se je oddal vagon na Dunaj, kjer so ga preiskali in našli v njem 23 zabojev napoljenih z bankovci ter 18 kovčkov z dragocenimi predmeti. Dunajska policija je zaplenila vse. Denar so poslali madžarski boljševiki v svrhu agitacije.

Strela je udarila v oreh, oddaljen 50 m od poslopja Janeza Oblaka v Gojzdu pri Trziču in ubila kravo. Tudi posestnika M. Tome je ubila štiri goveda.

Dveleten požar. V mestu Grodno gori že dve leti vrelec nafte, ki se je bil zažgal leta 1917, a požar še do danes ni ugašen. Pet vrelec nafte gori neprestano, ki so dajali 250.000 pudov nafte dnevno, v vrednosti od dveh milijonov kron.

Nova tovarna v Ljubljani. Gosp. Emil Lajovic, dosedanji vodja Bonačeve tovarne, ustanovi v Ljubljani tovarno pločevinastih izdelkov vseh vrst.

Zasega zlatega denarja v Nemški Avstriji. Da se zavaruje kredit za inozemska živila in surovine, bo zasegla Nemška Avstrija privatno imovino v zlatem denarju in v inozemskih vrednostnih papirjih. Vlada bo izdala za dve milijardi novih bankovcev.

Narodno socijalna Zveza.

Podružnicam N.S.Z.! Osrednje vodstvo N.S.Z. opozarja vse podružnice, da redno vsak mesec do 10. oddajo osrednjemu vodstvu plačilne pole in mesečni zaključek za pretečni mesec. Tudi denar naj se istočasno odpošlje s položnico. Le za slučaj, če podružnica nima položnice, naj nakaže denar po poštni nakaznici. Mesečne zaključke podpišeta predsednik in blagajnik. Ako katera podružnica še nima enotnih plačilnih pol naj to javi osrednji pisarni, da se jih takoj dostavi. Veliko podružnic izplačane brezposelne ali bolniške podpore označi pri mesečnem zaključku kratko s vsoto izplačanih podpor. Opozorjamo, da mora vsaka podružnica natančno javiti ime in številko člana, ki je deležen podpore ter koliko tednov in kakšno podporo je prejel. Podružnice oddajo osrednji pisarni samo vplačano vpisnino, znesek za člansko knjižico in redne prispevke članov. Vse druge dohodke podružnica sama opravlja, jih plodonosno nalaga in v slučaju potrebe z njimi razpolaga.

Razglednice N.S.Z. Osrednje vodstvo N.S.Z. ima v zalogi še več tisoč krasnih delavskih razglednic. Opozorjamo podružnice, da naročajo te razglednice, jih razpečavajo med člani in spravijo v promet posebno pri raznih podružničnih prireditvah. Podružnica si obdrži za vsako razglednico 5 vinarjev, ostali znesek se pošlje osrednjemu vodstvu.

Narodno socijalne znake smo naročili, a jih še vedno nismo prejeli. Prosimo potrpljenja. Kakor hitro znake prejmemo, jih razpošljemo takoj podružnicam.

Plačevanje „Narodnega Socijalista“. Člani N.S.Z. ne morejo dobiti „Narodnega Socijalista“ brez-

plačno. Vsaka številka stane 40 vinarjev, naročnina mesečno K 1.50. Dolžnost vseh članov N.S.Z. je, da so naročniki našega glasila. Zaupnikom in blagajnikom podružnic priporočamo, da pri članarini vračunajo mesečno poleg članarine še posebej za list K 1.50. Vse te zneske se napiše na posebno polo in se denar pošlje posebej na upravo „Narodnega Socijalista“, ali na vodstvo N.S.Z. Dolžnost vseh članov je, da čitajo redno naše glasilo in da je vsak član obenem tudi naročnik „Narodnega Socijalista“.

Narodna socijalna tiskovna zadruga. Naš tisk je treba dvigniti in to moremo storiti le, ako dvignemo našo Narodno socijalno tiskovno zadrugo. Marsikateri delavec ali uradnik bi rad podpisal delež za K 50, a dostikrat ne razpolaga s tako visokim zneskom. Da se omogoči vsakemu podpis, opozarjamo, da se lahko odplačuje deleže v mesečnih obrokih po K 10. Podružnice, pridobivajte novih zadrušnikov! Dolžnost nas vseh bodi, da si z našo zadrugo ustvarimo močno gospodarsko podlago. Zato tovariši na delo!

Ribnica. Naša podružnica NSZ. je sklicala za nedeljo, dne 6. t. m. svoj izredni občni zbor, kjer bi se imel voliti nov predsednik. Osebnosti, ki so jih še podpihovali naši tukajšnji podružnični sovražniki v kapitalističnih in žalibog tudi v delavskih vrstah, so povzročile razkol v naši podružnici, ki bi jo utegnil celo uničiti ravno v času, ko moramo biti popolnoma složni in disciplinirani, da ohranimo lepe uspehe, ki smo jih dosegli s pomočjo podružnice. Uničenje delavskih organizacij je cilj kapitalistov in njihovih pomagačev; kajti dobro vedo, da so na ta način tudi delavci sami uničeni in izročeni na milost in nemilost kapitalistom. Zato se je zadnje dneve celo dajalo delavstvu brezplačna pijača v opekarni, samo da se jih razdvaja. A k sreči se ta načrt naših delavskih sovražnikov ni obnesel. Občni zbor, na katerem je govoril iz Ljubljane došli tovariš Anton Koder in pozival delavstvo k složnosti v svoj lastni prid, je z vsemi protitrem glasovom izrekel, da ni treba novih volitev in naj ostane pri starem odboru. Navzoči so se zavedali, da v sedanjem času ni ničesar bolj potrebna delavcu nego sloge, da morebitna nesoglasja ne smejo izbruhniti v krizo, ki bo le delavcu škodovala, in so se zato odločili, kakor zgoraj navedeno, četudi se ne strinjajo popolnoma z današnjim načelstvom podružnice. Medsebojna nesoglasja bodo že sami brez kriz med seboj uredili in to tako, da ne bodo kapitalisti in njihovi pomagači zvižgali, a delavec bo po njih zvižgu plesal. Čestitamo ribniškemu delavstvu k njegovi razsodnosti in opreznosti. Dokler bomo trdno skupaj držali, toliko časa smemo računati na boljše čase.

Dopisi.

Kamnik. Silni terorizem naših internacionalnih sodrugov je privedel do tega, da je delavstvo nesložno, ker so rdečkarji umetno in z lažmi zasejali razdor. Kaj vse so obljubili delavcem. Ker delavci niso hoteli z lepa, so se posluževali vseh mogočih sredstev za doseg svojih namenov. N.S.Z. je pridobila od vlade K 20.000 — kot podporo kamiškemu delavstvu. Dokaz, da je N.S.Z. vsestransko zavzemala, kako pomagati delavstvu. Sedaj so se izmislili lažnjivi rdečkarji, da je N.S.Z. v zvezi s kapitalisti in da so kapitalisti dali denar na razpolago, da delavce podkupimo. To je višek lopovstva. Vsi pametni in samostojno misleči delavci že spoznavajo, kam so jih privedli lažnjivi hujškatki, katerih organizacija ne nudi delavcem drugega, kot da plačujejo prispevke in da si priborilo nekaj glasov za politično internacionalo. Dokler ni bilo teh zapeljivcev v Kamnik, je delavstvo složno in organizirano v N.S.Z. marsikaj doseglo. Vsa zboljšanja in vse pridobitve v korist delavstva so zasluga N.S.Z. Zato ni čuda, da so delavci pričeli obračati hrbet tem huj-

skačem zapeljivcem in že spoznavajo, da so bili prav grdo zapeljani. Vi pa delavci, ki ste ostali zvesti naši N.S.Z. pojdite na delo brez strahu in bojzani. Pojasnite tovarišem, kdo in zakaj je napravil razdor med delavci. Dokažite jim, kdo več koristi delavcem ali tisti, ki samo hujška, terorizira in izrablja delavske žulje ali tisti, ki nesebično dela za delavske interese in ki ima že tudi pokazati uspehe. Delavstvo Kamnika je bilo zapeljano, a že spregledava. Vsakega nasilja mora biti enkrat konec.

V Strnišču pri Ptujju se je vršil dne 23. t. m. dobro obiskani shod železničarjev beguncev, katerega je skicala Z. J. Ž. Tov. Rupnik je poročal o prizadevanju Z. J. Ž., da se zboljša položaj beguncev-železničarjev. Sicer še se vse ni moglo doseči, vendar pa razvoj dogodkov kaže, da bo prav kmalu obupni položaj železničarjev-beguncev zboljšan. Sicer smo človekoljubi je povdarjal govornik, vendar nikakor ne moremo priznati, da bi tujerodci, katere je v naše kraje importirala nemška ekspanzivnost, imeli dovolj dobrega kruha, dočim bi naši ljudje morali ostajati brez dela v največjem pomanjkanju v begunskih taboriščih. Čisto gotovo ni samo slučaj, da štiti vse te tujerodce, ki našim železničarjem odjedajo kruh socijalno demokratična stranka. Internacionalci delajo največje težkoče, da bi zboljšali obupni položaj železničarskih beguncev. Tov. Korošec v srce segajočih besedah očrta obuben položaj železničarjev-beguncev in se v ostrih besedah obrača proti internacionalnim janičarjem, ki so še pred kratkim pljuvali na osvojeno domovino, sedaj pa nočejo prepustiti krivično prisvojenih službenih mest, brezposelnim narodnim železničarjem. Poziva na slogo in vztrajnost, s katero bomo dosegli naše upravičene zahteve. Načel ik begunskega urada tov. revident Korošec poda poročilo o dosedanem poslovanju urada, o pridobitvah odškodnin delavstvu in o prometnih težkočah za pridobitev premoga. Govorili so še tov. Seljak, Radetič in Rupnik. Besedo dobi tudi sodrug Komavlji, ki se je pa samo s svojimi izvajanjmi osmešil. Prav lahko je spoznal, da tržaški begunci-železničarji nočejo imeti nobene stika s škodljivo internacionalo in da je socijalna demokracija izgubila vse zaupanje železničarjev. Shod je napravil mogočen utis na vse navzoče in je splošna želja, da se takih shodov še veliko vrši.

Zgorje ob Savi. (Kratek odgovor „Naprejevemu“ dopisniku pod „Ali je to tudi vzgoja za svobodo in kulturo?“) Neresnica je, da so bili njegovi „sodruzi“ ovadeni radi njihovega nastopa proti kapitalizmu, draginji itd. Opravka imajo temveč s sodnijo, ker so našim članom z vsem mogočim, celo z nožem, grozili, ako ne odstopijo od N.S.Z. Vdri so celo s silo v stanovanje enega naših somišljenikov. Taka nasilja niso nikjer, tudi v Jugoslaviji ne dopustna. „Bodoče internacionalne republike“, kakor so imeli sodruzi napisano na slvolokih, pa še ni in jo tudi ne bode. Dopisnika pozivljamo tudi, da naj nam navede pisma, ki smo jih baje mi pisali anonimno na razne oblasti. Sicer ostane v naših očeh lažnjivec. Značilno za dopisnika je tudi, da brani bivše avstrijske provokaterje in konfidente, med temi neko gospo, ki je njeno denuncijantsko maslo znano iz raznih časopisov. Sicer pa je po vsej zagorski dolini znano, kako so sodruzi grozili z boljševizmom. Sodruzi so postali tudi abstinentje. Vohunijo po raznih beznicah za žganjem. Opozorimo jih pa na tiste svoje „trezne“ sodruge, ki se v pijanosti do jutranje zarje obmetavajo s kamenjem, suvajo z bajoneti, vržejo glavnega sodrugarja „madonarja“ na mizo ter ga kot šolarja našeškajo po zadnji strani. Da se taka razgrajanja ne ponove, se je baje sestavila tajna vohunska straža (pa ne Kralja Matjaža), ki se plazi ponoči okoli gostilen in opravlja posle orožništva. Sodruzi, le pomirite se, naši groši ne bodo več trgali vaših žepov.

Narodno gospodarstvo.

Uvoz italijanskega blaga je sedaj dovoljen. Pri uvozu se mora plačati carina po minimalnem carinskem tarifu.

Angleži rekvirirali parobrode avstrijskega Lloydja. Angleška je rekvirirala štiri največje Lloydove parobrode „Hungaria“, „Afrika“, „Pilsen“ in „Innsbruck“. Rekviriral jih je „British Naval Transport Office“ v svrhu prevoza avstralskih čet v domovino. Italijani so radi te angleške rekvizicije silno vznemirjeni.

Uvoz madžarskih barkovcev po 5 in 10 kron, kj jih je izdala madžarska boljševiska vlada, in nimajo pri nas nobene vrednosti, je prepovedan.

Naše trgovske agencije v inozemstvu. Poleg že obstoječih se ustanovijo v Solunu, Carigradu, Toulonu in Tarentu nove trgovske agencije z državno podporo.

Uvoz živeža prost carine. Glavno carinsko ravnateljstvo je odredilo, da je uvoz živeža za ljudi in ži-

vino prost carine. Samo od sladkorja je treba plačati za 100 kg 20 dinarov v zlatu.

Del solunskega pristanišča za Jugoslavijo. Med grško in našo vlado se je dosegel sporazum glede naše trgovske zone v Solunu.

Naša trgovina na Jadranu priznana. Člani gospodarske komisije, ki so se udeležili zavezniške gospodarske konference v Bruselju, so izjavili, da je naša trgovina na Jadranskem morju priznana od zaveznikov.

Proti jugoslovanski trgovini na Reki. Reški „Consiglio Nazionale“ je izdal naredbo, da morajo vsi trgovci ponovno zaprositi za obrtno dovoljenje. Pri reševanju teh prošenj, so skoraj vsi hrvatski in slovenski trgovci izgubili dovoljenje za svojo obrt. Med tem pa je priglasenih 60 novih italijanskih tvrdk na Reki.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Ivan Tavčar.

Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

„Zvezna tiskarna“
v Ljubljani, Stari trg
izvršuje tiskovine vseh vrst, kakor: časopise, knjige, brošure, cenike, lepake, letake, usporedne, tabele, račune, kvarte in pisarniški papir s firmo, vizitke, naslovnice, računsko zaključke in vsa v to stroko spadajoča dela okusno in cenovno.

Najlepše darilo mladini

je povest slovenskega dečka iz pretekle svetovne vojske

„DORE“

Knjiga je lepo ilustrirana ter bo v mestu in na deželi vzbudila veliko zanimanje. Cena vezani knjigi je K 4.—. Dobiva se v knjigarnah kakor tudi v Zvezni knjigarni v Ljubljani, Marijin trg 8.

V Ljubljano potujočemu občinstvu se priporoča restavracija v Prešernovi ul. 9.

ING. Dr. MIROSLAV KASAL
oblastveno poverjeni stavbeni inženjer.
Specijelno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe
v Ljubljani, Hilšerjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije. 953

Prevzema v strokovno izvršitev vse načrte stavbeno inženerske stroke.

Tehniška mnenja — Zastopstvo strank v tehniških zadevah.

BARVA in KEMIČNO — ČISTI
vsakovrstno blago obleke
in PERE in SVETLOLIKA
domače perilo obratnice, zapesnice
(pošilja po isto na dom) in srajce

tovarna Jos. Reich
Ljubljana, Poljanski nasip št. 4.
Podružnica: Šelenburgova ulica št. 3.

Prva Jugoslovanska zaloga vseh živil na debelo za Kranjsko v Ljubljani

Ljudevit Jakovlić

Rimska cesta 19

priporoča svojo bogato zalogo živil vsem delavskim konsum. društvom in sl. občinstvu.

Drago vam plačam

lepo, suho

lipovo cvetje!

zbrajtega ga in javite, koje množino ga imate. Vreče Vam pošljem in prevzajem blago proti povzetju!
Vinko Vabič, Zalec pri Celju.
Ponudbe trgovcev prosim le z navedbo cen!

„KINTA“ karbidne svetilke

najnovejšega sestava, fino emajlirane, enostavne, ter popolnoma nenevarne razpošilja po poštne povzetju za ceno 32 K, poština posebej

Glavno zastopstvo „KINTA“ svetilk, Ljubljana, Dunajska cesta 12.

Telegrami: KINTA Ljubljana.

Plačajte naročnino za „NARODNEGA SOCIJALISTA“, drugače se Vam list ustavi! Pridobivajte naročnike!

Konfekcijska tvrdka
IVAN MASTNAK
v Celju, Graška ulica št. 15.
Velika zaloga vsakovrstnih oblek za gospode in dečke, kostumov za otroke in vseh krojaških potrebščin. Postrežba in blago solidno.

H. Suttner = LJUBLJANA =
MESTNI TRG 12

lastnik Henri Maire
priporoča svojo bogato zalogo srebrnine in zlatnine.

Zahtevajte cenik zastoj in poštnine prosto.

Zbirko zanimivih povesti in novel z Gorenjskega obsega knjiga:

„Šopek — samotarke“

Spisala znana povsod priljubljena ljudska pesnica in pisateljica M. Komanova

Založila in izdala
Zvezna knjigarna v Ljubljani, Marijin trg 8.
Cena vezani knjigi K 5.—, broširani K 4.—.

Generalna reprezentanca za kraljestvo SHS za baterije, žarnice elektrotehniške

Izdelki svetovnih angleških in slovanskih tvrdk.

Janko Pogačar, Ljubljana.

Skladišča, pisarne in razstavni lokal

Mestni trg 25.

Pravi firnež

v priznano najboljši in zanesljivi kakovosti.

Use vrste barv, barve za obleke, suhih in olnatih, mavca (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, prašno olje, karbolinaj, steklarski in mizarški klij, pleskarske, slikarske in zidarske žopiče, kakor tudi druge v to stroko spadajoče predmete ima že vedno v zalogi tvrdka

A. Zankl, sinovi

Ljubljana.

Ceniki se za časa vojske ne razpošiljajo.

Greste na potovanje? Imate

li košček? Naročite si ga lahko v Pletarski šoli v Strnišču pri Ptuj, katera ga Vam najceneje dopošlje z obratno pošto. Zahtevajte ponudbo!

Trgovci popust.

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3,

je imela koncem leta 1918 vlog K 80,000.000
in rezervnega zaklada „ 2,500.000

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Hranilnica je pupilarno varna.

Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in obligatornemu odplačevanju dolga.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.

Jadranska banka

Delniška glavica: K 30,000.000.—, Rezerva nad K 10,000.000.—.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metkovič, Opatija, Split, Šibenik, Trst, Zader.

Ekspozitura: Kranj.

Brzjavni naslov: **Jadranska.**

Sprejema: vloge na knjižice, vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek: plača iz svojega.

Kupuje in prodaja: menice, devize, vrednostne papirje itd.
Izdaja: čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih; daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.